

Informacja o badaniu scyntygraficznym receptorów somatostatynowych (SRS) z użyciem OctreoScanu znakowanego 111-Indem (111In-OctreoScan) w diagnostyce guzów neuroendokrynych.

Definicja badania scyntygraficznego:

Scyntygrafia to jedna z metod obrazowania diagnostycznego, polega na dożylnym wprowadzeniu do organizmu preparatu diagnostycznego znakowanego odpowiednim radioizotopem, a następnie zarejestrowaniu obrazu przez gamma kamerę sprzężoną z systemem komputerowym. Badanie wykonywane jest jedynie na zlecenie lekarza.

Scyntygrafia receptorów somatostatynowych (SRS): Somatostatyna jest hormonem białkowym o budowie cyklicznej produkowanym m. in. przez podwzgórze, komórki układu endokrynnego zlokalizowane w trzustce, w błonie śluzowej żołądka oraz jelicie. Pacjent otrzymuje niewielką dawkę radiofarmaceutyku (syntetycznego analogu receptora somatostatynowego SST) znakowanego izotopem indu (^{111}In) w celu oceny metabolizmu zmian najczęściej o charakterze nowotworowym wykazujących zwiększoną ekspresję receptorów somatostatynowych. Aktywność podawanego radiofarmaceutyku jest określana na podstawie masy ciała pacjenta w stosunku do aktywności podawanych dorosłym pacjentom o typowej budowie ciała (według przepisów wydanych na podstawie art. 33c ust. 9 ustawy z dnia 29 listopada 2000 r. Prawo atomowe).

^{111}In jest radioizotopem o dość długim okresie półrozpadu wynoszącym ok. 2,8 dnia. Badanie wykonuje się najczęściej w dwóch punktach czasowych, najczęściej po 24 i 48 godz., a czasem także po 72 godz. od podania znacznika.

Aby wykonać badanie pacjent kładzie się na łóżku gammakamery w pozycji leżącej na plecach z rękoma za głową zapewniając maksymalny komfort i stabilizację pacjenta. Detektor kamery scyntygraficznej ustawiony jest nad ciałem pacjenta, zakresem badania najczęściej objęta jest klatka piersiowa i/lub jama brzuszna, ale w zależności od wskazania może obrazowane być całe ciało.

Badanie można wykonać rejestrując obrazy statyczne oraz w technice tomograficznej SPECT lub z wykorzystaniem systemów hybrydowych SPECT/CT, które dostarczają dodatkowych informacji topograficznych o umiejscowieniu zmiany względem innych struktur anatomicznych. Wykonanie badania w technice SPECT wymaga współpracy z dzieckiem, ponieważ w czasie akwizycji chory powinien leżeć na łóżku gamma kamery nieruchomo przez ok. 15-20 min. Badania scyntygraficzne są badaniami nieinwazyjnymi, stwarzającymi stosunkowo niewielkie narażenie pacjenta na promieniowanie jonizujące.

Cel badania: Obrazowanie procesów chorobowych wykazujących zwiększoną ekspresję układu receptorowego dla somatostatyny. Ocena stopnia zaawansowania choroby nowotworowej, kwalifikacja do leczenia radioizotopowego, ocena skuteczności leczenia, diagnostyka ewentualnej wznowy nowotworów neuroendokrynych.

Możliwe powikłania, zdarzenia niepożądane, które mogą wystąpić:

^{111}In jest średnioenergetycznym radioizotopem o dość długim czasie połowicznego zaniku $T_{1/2}$ wynoszącym ok. 2,8dnia, dlatego każde badanie z zastosowaniem ^{111}In , szczególnie u dzieci, musi być uzasadnione medycznie. Brak przeciwwskazań medycznych poza ograniczeniami wynikającymi z konieczności spełnienia wymogów związanych z ochroną pacjenta oraz otoczenia przed promieniowaniem jonizującym. Brak jest powikłań po podaniu radioznacznika.

Po dożylniej aplikacji radioznacznika może wystąpić dyskomfort lub ból w miejscu wstrzyknięcia, zaczerwienienie i swędzenie. Powyższe objawy występują bardzo rzadko i zwykle mają przebieg łagodny. Podanie radiofarmaceutyku powoduje narażenie na niewielką dawkę promieniowania jonizującego, co jest powiązane z ryzykiem wywołania chorób nowotworowych i wad dziedzicznych. Obecne dowody wskazują na małe prawdopodobieństwo wystąpienia tego rodzaju działań niepożądanych w przypadku badań diagnostycznych.

Możliwość badania alternatywnego: Obecnie dostępne są analogi somatostatynowe znakowane innymi radioizotopami i stosowane zarówno w technice SPECT (99mTc-DOTA-TOC) jak i PET (68Ga-DOTA-TATE).

Ograniczenia w możliwości wykonania badania:

Ciąża, karmienie piersią.

Trudności z pozostawianiem (ok.30-90 min) w bezruchu w pozycji leżącej na wznak, znaczne odwodnienie, brak możliwości założenia dojścia dożylnego, waga powyżej 227kg.

Przygotowanie do badania:

1. Zaleca się czasowe odstawienie analogów somatostatyny. Odstęp czasu między ich odstawieniem, a badaniem SRS zależy od podanego preparatu. Rekomendowany odstęp powinien wynosić najmniej 1 dzień dla preparatów krótko żyjących oraz 3-4 tygodnie dla preparatów długo żyjących (Sandostatin LAR, Somatuline Autogel).

2. W celu uniknięcia nadmiernego fizjologicznego gromadzenia radiofarmaceutyku w jelitach wskazane jest użycie przed badaniem środków laksatywnych np. Fortrans Beafour-Ipsen 1 saszetka 74g na 12 godz. przed podaniem dożylnym radioznacznika. Wyjątkiem są chorzy z insulinoma.

3. Chory przed badaniem musi być dobrze nawodniony.

W dniu badania: Na badanie proszę zabrać ze sobą skierowanie i wyniki badań dotyczące badanego narządu (optymalnie badania obrazowe w zapisie elektronicznym płyty CD czy DVD), wypisy ze szpitala z dotychczasowego leczenia.

Postępowanie po badaniu: Jak należy postępować w dniu badania, by zmniejszyć narażenie dziecka i jego otoczenia na promieniowanie jonizujące?

Pacjent po podaniu diagnostycznego radiofarmaceutyku jest źródłem niewielkiego promieniowania jonizującego i nie stanowi zagrożenia dla innych osób z otoczenia.

Należy jednak zachowywać ogólne zasady ograniczające narażenie na promieniowanie.

Po badaniu scyntygraficznym należy pozostać w poczekalni Zakładu Medycyny Nuklearnej do czasu oddania przez dziecko pierwszej porcji moczu (do sedesu lub pampersa). W czasie pobytu dziecka na terenie szpitala jednorazowe pieluszki, cewniki używane do cewnikowania pęcherza moczowego, venflony służące podaniu radiofarmaceutyku dożylnie, należy zawijać w torebki foliowe i odnosić wyłącznie do koszy z czerwonymi workami (odpady medyczne), znajdujących się na terenie Zakładu Medycyny Nuklearnej (blok B, niski parter), a po kontakcie z w/w przedmiotami konieczne jest umycie rąk. W dniu badania niewskazane jest, aby dzieckiem bezpośrednio opiekowała się kobieta w ciąży; zalecane jest ograniczenie kontaktu z innymi małymi dziećmi.

W stosunku do domowników zaleca się, aby pacjent po badaniu przebywał w domu z zachowaniem możliwie największej odległości od pozostałych członków rodziny oraz ograniczył do minimum kontakty osobiste szczególnie z dziećmi i młodzieżą oraz kobietami w ciąży przez 3-4 dni.

Wszystkie zabrudzenia moczem należy dokładnie usuwać oddzielną ściereczką lub gąbką, którą po użyciu należy dokładnie wypłukać pod bieżącą wodą.

Po każdej wizycie w pacjenta w toalecie, zaleca się dokładnie i długo myć ręce w bieżącej wodzie w celu usunięcia ewentualnych skażeń.

Powinno się zachęcać dziecko do spożywania dużej ilości płynów w dniu badania, w celu szybszego wydalania izotopu i częstego oddawania moczu. Pozostała część radioaktywności będzie znikać naturalnie, w ciągu kilkudziesięciu godzin, zgodnie z rozpadem promieniotwórczym (okres półrozpadu ¹¹¹In wynosi ok. 2,8 dnia).